

Stockholms
stad

Boendeplan för äldre 2023 med utblick mot 2040 Februari 2022

[stockholm.se](https://www.stockholm.se)

Sammanfattning

Region västerort omfattar stadsdelsområdena Rinkeby-Kista, Spånga-Tensta, Hässelby-Vällingby och Bromma. Bedömningen är att det totala behovet av vård- och omsorgsboendeplatser i regionen kommer att öka med 51 procent fram till år 2040. Av de äldre som under 2021 fick ett beslut om vård- och omsorgsboende valde 71 procent att bo kvar i Västerort.

Andelen invånare över 65 år beräknas i regionen öka med 51 procent från 2021 till 2040. Inom regionen förutspås vissa skillnader. Rinkeby-Kista stadsdelsområde prognostiseras att ha den största procentuella ökningen gällande behov av vård- och omsorgsboende för äldre.

Inom regionen fanns i december 2021, 16 särskilda boenden för äldre varav sju drivs i egen regi eller på entreprenad och nio drivs i privat regi. Sammanlagt fanns i regionen 1009 platser på vård- och omsorgsboende, varav 653 platser för äldre med demenssjukdom och 356 platser för äldre med somatisk sjukdom.

Beslutade och planerade vård- och omsorgsboenden inom de närmsta åren ger regionen ett tillskott på totalt 630 platser.

Under den pågående pandemin har beläggningsgraden på vård- och omsorgsboenden och servicehus minskat. Det är fortfarande för tidigt att göra en tillförlitlig prognos kring hur pandemin påverkar de äldres behov av boende på längre sikt. Regionen ser att det finns en risk att behovet av vård- och omsorgsboende kommer öka eftersom de äldre kanske valt att inte ansöka eller ansöka om färre insatser generellt under pandemin och inte heller tagit del av förebyggande insatser. Det kan dock konstateras att beläggningen på vård- och omsorgsboende blev något högre igen under senare delen av 2020 med en fortsatt ökning även under 2021, om än inte till samma nivå som innan pandemin.

Antalet befintliga korttidsplatser i västerort är ojämnt fördelat mellan stadsdelsområdena. Samtliga stadsdelsområden behöver köpa platser utanför regionen. Pandemin har påverkat behovet av korttidsplatser även under 2021. Regionen gör bedömningen att det är tillfälligt och kommer återgå till mer normala nivåer i takt med att smittspridningen minskar.

Regionen ser ett ökat behov av platser med demensinriktning samt korttidsvård medan det uppmärksammas ett visst överskott på platser med somatisk inriktning. En del av de befintliga somatiska platserna kan på sikt behöva konverteras till demensplatser eller korttidsvårdsplatser.

I hela regionen finns behov av platser på vård- och omsorgsboende för yngre personer med demenssjukdom och beteendeproblematik. För att kunna erbjuda ett fungerande och bra boende för yngre personer med stora omvårdnadsbehov, med eller utan demensdiagnos, är det angeläget att staden kan erbjuda boendeenheter för dessa målgrupper.

I regionen finns fyra profilboenden med sammanlagt 85 platser med inriktning äldrepsykiatri vilka inte ingår i valfrihetssystemet. Regionens fyra stadsdelsförvaltningar upplever behov av fler profilboenden för äldre personer med psykisk ohälsa, personer med dubbeldiagnoser som till exempel psykisk ohälsa i kombination med missbruk, samt för personer i hemlöshet med eller utan missbruk men med ett visst behov av hemtjänstinsatser.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	6
Befolkning och behov i region västerort	6
Konsekvenser av pandemin	8
Vård- och omsorgsboende, somatik och demens	10
Rinkeby-Kista	11
Spånga-Tensta	11
Hässelby-Vällingby	11
Bromma	12
Kostnader för lokaler	12
Vård- och omsorgsboende med särskild inriktning mot exempelvis språk, kultur, etnicitet	13
Rinkeby-Kista.....	13
Spånga-Tensta.....	13
Hässelby-Vällingby	13
Bromma	14
Yngre med stora omvårdnadsbehov, med eller utan demensdiagnos	14
Profilboende - utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser och/eller funktionsnedsättningar	14
Rinkeby-Kista	15
Spånga-Tensta	15
Hässelby-Vällingby	15
Bromma	15
Korttidsboende	16
Rinkeby-Kista	16
Spånga-Tensta	16
Hässelby-Vällingby	17
Bromma	17
Servicehus	18
SHIS, HVB-hem och stödboende	19
Seniorboende	20
Förelägganden ifrån Arbetsmiljöverket	21
Ansökningar om boende utifrån otillgänglig bostad	21

Bakgrund

I enlighet med stadens budget samverkar stadsdelsnämnderna regionvis för att årligen, per region, ta fram ett gemensamt förslag till en äldreboendeplan. I planen ska behov av ombyggnation, avveckling, nyproduktion, driftsformer och inriktningar av boenden för äldre sammanfattas och analyseras. Planens huvudsyfte är att säkerställa en trygg framtida boendesituation för äldre. I planen ska även seniorboende och servicehus ingå.

Äldreförvaltningen samordnar arbetet med att ta fram ett förslag till en stadsövergripande boendeplan i samarbete med stadsdelsförvaltningarna, stadsledningskontoret och Micasa fastigheter. Den övergripande boendeplanen ska antas av äldrenämnden och godkännas av kommunstyrelsen. Kommunfullmäktige ger utifrån den stadsövergripande boendeplanen budgetuppdrag till nämnderna gällande framtida utbyggnadsprojekt.

Prognoserna i planen grundar sig i stor utsträckning på Swecos reviderade framskrivning av äldreomsorgsbehovet i Stockholms stad 2021-2040 och Micasas plan för nybyggnad av seniorboenden. Statistikuppgifter är hämtade från stadens sociala system.

Befolkning och behov i region västerort

I regionen beräknas en hög inflyttning under de kommande åren utifrån den nyproduktion av bostäder som pågår samt planeras i västerorts samtliga stadsdelsområden. Andelen invånare över 65 år beräknas i regionen öka med 51 procent från år 2021 till år 2040, se tabell 1.

Befolkningens medellivslängd ökar stadigt. Flickor som föds nu har en förväntad medellivslängd på 85,2 år och pojkar 81,8 år. Kvinnor lever fortfarande längre än män, men skillnaden i livslängd mellan könen förväntas minska samtidigt som medellivslängden fortsätter att öka för båda könen.

Tre faktorer som visat sig ha betydelse för livslängd och till viss del också påverkar behovet av omsorg är ensamboende/samboende, utbildningsnivå och utrikes födda äldre.

I Swecos analys av samband mellan ensamboende och omsorgstagande går det att se att ensamboende äldre i betydligt högre utsträckning än samboende har behov av äldreomsorg. I regionen är det tre av fyra stadsdelar som har lägst andel

ensamboende 65-79- samt 80-91-åringar medan en stadsdel, Rinkeby-Kista, har bland den högsta andelen i staden. Det kan göra att omsorgsbehovet skiljer sig inom regionen.

Det finns skillnader i medellivslängd mellan olika sociala grupper. Personer med högre utbildning har i lägre utsträckning omsorg än de med lägre utbildning. Regionen har en hög grad av personer med lägre utbildning.

Regionen har en hög andel utrikes födda äldre. Behov och utformning av äldreomsorg kan variera mellan svenskfödda och utrikes födda. Det kan även vara en viktig förklaring till att behovet skiljer sig åt mellan olika regioner. Antalet äldre utrikes födda i ett stadsdelsområde har dock inte en signifikant betydelse för omsorgstagandet. Det högre omsorgstagandet i regioner med en hög andel utrikes födda hänger istället samman med andra faktorer som inkomstnivå.

Tabell 1. Regionens befolkningsutveckling

Ålder	2021	2023	2025	2030	2040
Totalt 65- år	34 220	35 740	37 460	42 180	51 580
<i>Därav</i>					
65-79 år	25 900	26 800	27 210	29 720	35 320
80- år	8 320	9 140	10 250	12 460	16 260
85- år	4 090	4 250	4 520	6 080	8 560
90- år	1 800	1 730	1 680	1 980	3 480

Tabell. Befolkningsutveckling. Stockholms stads befolkningsprognos, 2021. Källa: Sweco

Tabell 2. Prognos för behov av vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	2021	2023	2025	2030	2040	Förändring % 2021-2040
Rinkeby-Kista	181	200	210	250	320	77 %
Spånga-Tensta	140	150	150	170	210	50 %
Hässelby-Vällingby	474	480	470	500	610	29 %
Bromma	401	440	450	510	660	65 %
Region västerort						
Totalt	1 196	1 270	1 290	1 430	1 810	51 %

Tabell. Prognos omsorgstagare vård- och omsorgsboende 2021 – 2040. Framskrivning av äldreomsorgsbehov. Källa: Sweco

Inom regionen förutspås vissa skillnader. Rinkeby-Kista stadsdelsområde prognostiseras ha den största procentuella ökningen gällande behov av vård- och omsorgsboende för äldre.

I regionen har under de senaste åren identifierats ett ökat behov av platser med demensinriktning samt korttidsvård medan det i perioder funnits överskott på platser med somatisk inriktning. Mot bakgrund av detta kan en del av de befintliga somatiska platserna på sikt behöva konverteras till demensplatser/korttidsvårdsplatser.

Kista vård- och omsorgsboende har på grund av låg efterfrågan 13 platser i malpåse. Åtta av dessa platser används tillfälligt för korttidsvård av äldre med covid -19. I regionen är den samlade bedömningen att det nuvarande utbudet av vård- och omsorgsboenden inom regionen tillgodoser behovet under de närmaste åren. Bedömningen är att det kommer att finnas ett visst överskott av platser, särskilt gällande somatik.

Beslutade och planerade vård- och omsorgsboenden inom de närmsta åren ger regionen ett tillskott på totalt 630 platser.

Flyttströmmar i region västerort

Valfrihetssystemet i Stockholms stad gör det möjligt för äldre att välja det boende de önskar när de fått ett beslut om vård- och omsorgsboende. Av de äldre i regionen som under 2021 fick ett beslut om vård- och omsorgsboende valde 71 procent att bo kvar i västerort, 12 procent flyttade till innerstaden, 5 procent valde östra söderort och 3 procent västra söderort. Nio procent har flyttat ifrån Stockholm till vård- och omsorgsboenden i andra kommuner som ingår i Stockholms stads valfrihetssystem.

Konsekvenser av pandemin

Under den pågående pandemin har beläggningsgraden på vård- och omsorgsboenden och servicehus minskat. Antalet ej verkställda beslut på vård- och omsorgsboende har ökat. Detta beror i hög grad på att fler äldre avvaktat med att flytta in på vård- och omsorgsboende med anledning av smittriskan. Utöver det har antalet avlidna på vård- och omsorgsboende ökat något. Det kan dock konstateras att beläggningen blev något högre igen under senare delen av 2020 med en fortsatt ökning även under 2021, om än inte till samma nivå som innan pandemin.

I Swecos rapport *Framskrivning av äldreomsorgsbehovet perioden 2021-2040* framgår att konsumtionen av äldreomsorg har minskat för

varje år under en flerårsperiod. Under 2020 var minskningen i konsumtion i relation till tidigare år större. I rapporten lyfts pandemin som ett troligt skäl till nedgången. Utvecklingen under 2021 visar en ökad konsumtion av äldreomsorg vilket tyder på att minskningen under 2020 var tillfällig. När smittspridningen minskar antas konsumtionen av äldreomsorg återgå till de nivåer som var innan pandemin.

Det är fortfarande svårt att göra en tillförlitlig prognos kring hur pandemin påverkar de äldres behov av boende på längre sikt. Utifrån att behovet åter ökat prognostiseras en återgång till normala nivåer år 2022 med samma utvecklingstakt som innan pandemin. Flera äldre har valt att inte söka eller ansöka om färre insatser generellt under pandemin och inte heller tagit del av förebyggande insatser.

Kista vård- och omsorgsboende har på grund av låg beläggning tidigare tomställt 13 platser under maximalt två år, till och med 2022-12-31. Från 2021-01-01 används åtta av platserna tillfälligt för korttidsvård av äldre med covid -19. Under en stor del av 2021 nyttjades platserna i låg utsträckning, men har från årsskiftet 2021/2022 åter en ökad beläggning i takt med den ökade smittspridningen i Stockholmsområdet.

Vård- och omsorgsboende, somatik och demens

Inom regionen fanns i december 2021 totalt sex vård- och omsorgsboenden som drivs i egen regi eller på entreprenad samt tio vård- och omsorgsboenden i privat regi. Sammanlagt fanns i regionen 1009 platser på vård- och omsorgsboende, varav 653 platser för äldre med demenssjukdom och 356 platser för äldre med somatisk sjukdom. Av dessa var 19 platser för personer med demenssjukdom respektive 17 platser för personer med somatisk sjukdom lediga vid mät datumet 1/12 2021.

Tabell 3. Platser i vård- och omsorgsboende

Stadsdelsnämnd	Somatik	Demens	Totalt	Förändring jmf Boendeplan 2021
Rinkeby-Kista				
Egen regi	26	46 (54)	72 (80)	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat LOV	27	44	71	0
Spånga-Tensta				
Egen regi	0	0	0	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat LOV	10	74	84	0
Hässelby-Vällingby				
Egen regi	50	79	129	0
Entreprenad	0	0	0	-45
Privat LOV	57	120	177	+77
Bromma				
Egen regi	121	189	310	0
Entreprenad	0	0	0	0
Privat LOV	65	101	166	0
Region västerort Totalt antal platser	356	653	1009	+ 24

Tabell. Antal platser i vård- och omsorgsboende, inriktning och driftform. Mät datum: 2021-12-01

Rinkeby-Kista

Kista vård- och omsorgsboende har under 2021 haft en beläggning av ca 92 procent. Verksamheten har på grund av låg beläggning tidigare tomställt 13 platser under maximalt två år t.o.m. 2022-12-31. Från 2021-01-01 finns 80 platser fördelade på 26 somatiska, 46 demens samt 8 platser som tillfälligt används för korttidsvård av äldre med covid-19. Dessa har använts i låg utsträckning under en stor del av 2021 men såg i årsskiftet 2021/2022 åter en ökad beläggning i takt med ökad smitta i Stockholmsområdet. Ett nytt vård- och omsorgsboende med 90 platser byggs i Rinkeby och beräknas vara klart för inflyttning av boende 2022.

Spånga-Tensta

I Spånga finns Villa Solhem, ett privat vård- och omsorgsboende med 57 platser med inriktning mot somatisk sjukdom/nedsättning och demenssjukdom. I Tensta driver Kavat vård demensboendet Vilobacken, 36 platser.

Vardaga planerar ett boende i området Ferdinand med 76 lägenheter, detta boende beräknas stå klart runt 2023. Ytterligare en planerad byggnation vid Tenstaterassen med 72 platser, detta boende beräknas stå klart runt 2024. Det sammanlagda behovet av platser vid vård- om omsorgsboende bedöms därmed vara tillgodosett och en viss överetablering av platser kommer att finnas de närmsta åren.

Hässelby-Vällingby

Den 1 december 2021 hade Hässelby-Vällingby stadsdelsområde 3 lediga platser för äldre med somatisk sjukdom och 15 lediga platser för äldre med demenssjukdom. Det är en minskning med 7 platser för personer med somatisk sjukdom och en ökning med 5 platser för personer med demenssjukdom jämfört med föregående år.

Antalet platser i stadsdelsområdet har ökat med 32 platser från föregående års boendeplan. Ökningen beror på att Villa Vesta, som drivs av Bräcke diakoni (privat regi) har utökat sin verksamhet.

Totalt sett har det under året skett en ökning i efterfrågan av platser både med somatisk- och demensinriktning.

I och med utökningen som Villa Vesta genomfört ser förvaltningen inte att det finns behov av nybyggnation de närmaste åren, men väl på längre sikt. Vardaga planerar att bygga ett vård- och omsorgsboende i Riddersvik i Hässelby med 58 platser. Planerad byggstart är 2025. Fram till år 2030 beräknas antal vård- och

omsorgsboendeplatser i stadsdelsområdet motsvara det aktuella behovet.

Under 2021 gick Hässelgårdens vård- och omsorgsboende som drivits på entreprenad sedan flera år över till privat regi i och med att entreprenadavtalet löpte ut. Hässelgårdens vård- och omsorgsboende drivs nu av Norlandia i samma omfattning som tidigare.

Bromma

Den 1 december 2021 hade Bromma stadsdelsförvaltning tre lediga platser för äldre med demenssjukdom och två lediga platser för äldre med somatiska sjukdomar.

Förvaltningen har de senaste åren i perioder haft ett överskott på vård- och omsorgsboendeplatser samtidigt som det funnits ett ökat behov av Mälärbackens korttidsvårdsplatser. Mot bakgrund av detta omvandlade förvaltningen under 2020 sex demensplatser till korttidsvårdsplatser.

Efib AB har fått markanvisning i Abrahamsberg för nyproduktion av ett vård- och omsorgsboende med 80 platser. Byggstart är ännu inte fastställd då planen är överklagad till mark- och miljödomstolen. Förutsatt denna nyproduktion är Brommas behov av platser på vård- och omsorgsboende tillgodosett fram till omkring år 2030.

Kostnader för lokaler

Se tabell 8. Särskilda boenden i regionen för nettohyreskostnader.

Region västerort anser att nyproduktion generellt sett riskerar att bli dyrare än renoveringar i befintliga lokaler. En nyproduktion blir dyrare då både mark- och byggnadskostnader är högre än tidigare byggnationer. Däremot riskerar ombyggnationer bli mer kostnadsdrivande än nyproduktion om arbete inte skett i enlighet med ändamålsenliga underhållsplaner. Om lokalerna missköts så att behovet av ombyggnation är genomgripande kan det riskera att bli mer kostsamt än nyproduktion.

Regionen ser att det finns andra fördelar med nyproduktion. Det är lättare att säkerställa kvalitet, tillgänglighet, ändamålsenlighet och kraven i rumsprogram i lokalerna. Nyproduktioner har oftast bättre luftkvalitet, värme och uppkopplingar. De är även mer anpassade för modern teknik.

Vård- och omsorgsboende med särskild inriktning mot exempelvis språk, kultur, etnicitet

I regionen har ingen efterfrågan av boenden med HBTQ-inriktning uppmärksamats. I regionen finns inte heller efterfrågan på vård- och omsorgsboende inom ramen för förvaltningsområde för finska, meänkieli och samiska. Eventuella önskemål har tillgodosetts inom LOV.

Rinkeby-Kista

I Akalla finns de privat driva verksamheterna Bejtona och Persikan med arabisk- respektive persisktalande inriktning. Persikan har 36 platser med inriktning demenssjukdom och 18 platser med inriktning somatisk sjukdom/neysättning. Bejtona har åtta platser med inriktning demenssjukdom och nio platser med inriktning somatisk sjukdom/neysättning. Båda verksamheterna har haft tomma platser under året efter att tidigare ha haft efterfrågan på platser utifrån sin inriktning. På sikt kan man räkna med att fler äldre med annan etnisk bakgrund och med stora omvårdnadsbehov väljer att flytta till ett vård- och omsorgsboende.

Utifrån befolkningsstrukturen där en hög andel äldre är utrikesfödda bedömer förvaltningen att det kommer att finnas behov av att utveckla mindre boendeenheter med språk- och kulturinriktningar. Många äldre i Rinkeby-Kista har idag hemvårdsbidrag för att kunna bo kvar hemma och får stöd och hjälp från närstående. Det är dock troligt att en högre andel av de äldre framöver kommer ansöka om plats på äldreboende. Detta då kvinnorna i stadsdelsområdet i högre grad än tidigare beräknas förvärvsarbета.

Spånga-Tensta

Det finns ingen efterfrågan av vård- och omsorgsboende med särskild inriktning. Stadsdelsområdets största språkgrupp förutom svenska är somaliska vilket med kommande generationer kan generera önskemål om denna språkinriktning inom vård- och omsorgsboende.

Hässelby-Vällingby

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning ser ingen större efterfrågan av vård- och omsorgsboende med särskild inriktning.

Bromma

Inom Bromma stadsdelsförvaltning finns Hannahemmet som drivs av Ersta Diakoni och har 27 platser för finsktalande. Förvaltningen

ser ingen efterfrågan på vård- och omsorgsboende med särskild inriktning.

Yngre med stora omvårdnadsbehov, med eller utan demensdiagnos

I hela regionen finns behov av platser på vård- och omsorgsboende för yngre personer med demenssjukdom och beteendeproblematik. För att kunna erbjuda ett fungerande och bra boende för yngre personer med stora omvårdnadsbehov, med eller utan demensdiagnos, är det angeläget att staden kan erbjuda boendeenheter för dessa målgrupper.

Profilboende - utifrån gemensamma sjukdomsdiagnoser och/eller funktionsnedsättningar

I regionen finns fyra profilboenden med sammanlagt 85 platser med inriktning äldrepsykiatri. Dessa ingår inte i valfrihetssystemet.

Regionens fyra stadsdelsförvaltningar upplever behov av fler profilboenden för äldre personer med psykisk ohälsa, personer med dubbeldiagnoser som till exempel psykisk ohälsa i kombination med missbruk, samt för personer i hemlöshet med eller utan missbruk men med ett visst behov av hemtjänstinsatser.

Tabell 4. Platser i profilboend

Stadsdelsnämnd	Psykogeriatrik	Annan inriktning	Totalt	Förändring jmf Boendeplan 2021
Rinkeby-Kista	0	0	0	0
Privat LOV	0	0	0	0
Spånga-Tensta	0	0	0	0
Privat LOV	0	0	0	0
Hässelby-Vällingby	29	0	29	0
Privat LOV	12	0	12	0
Bromma	26	0	26	0
Privat LOV	18	0	18	0
Region västerort	85	0	85	0
Totalt antal platser				

Rinkeby-Kista

Det är idag svårt att hitta boenden för äldre personer med psykisk ohälsa som yttrar sig t.ex. i form av samlande som lett till vräkning. Lämpliga boendelösningar för målgruppen saknas. Ett framtida behov förutspås vara profilboende med psykogeriatrisk inriktning då förvaltningen upplever att målgruppen ökar. Förvaltningen köpte i genomsnitt 12 platser/månad på profilboende under 2021. På det förvaltningsdrivna gruppboendet inom socialpsykiatri bor fyra personer som är över 65 år.

Spånga-Tensta

Förvaltningen upplever att det är svårt hitta boende för äldre med psykisk ohälsa som exempelvis yttrar sig i form av ett samlande som lett till vräkning eller för personer som har PTSD. Det saknas lämpliga boendeformer för målgruppen och förvaltningen ser ett behov av denna typ av boenden framöver.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby finns två profilboenden med totalt 41 platser. Det ena boendet, Liviagården, som drivs i egen regi är för äldre med en psykogeriatrisk problematik. Det andra boendet, Sjöberga gård, drivs av Sjöberga gård AB och är framförallt till för äldre med frontallobsdemens, Lewy body demenssjukdom och Korsakoffs syndrom. Stadsdelsförvaltningen bedömer att det framöver kommer finnas behov av vård- och omsorgsboendeplatser för äldre hemlösa personer som har en missbruksproblematik eller andra specifika behov. Förvaltningen ser även ett ökat behov av boende för personer i åldersgruppen yngre äldre med komplexa svårigheter, så som psykisk ohälsa, missbruk och samarbetsbeteende. Även profilboende för personer med demens i tidig ålder kommer att behövas.

Bromma

I Bromma finns ett profilboende i egen regi med psykiatrisk inriktning beläget på Mälarbacken. Boendet har 26 platser. Vardaga driver Lindegård med 18 platser varav nio platser med inriktning mot psykogeriatrisk och nio platser mot demenssjukdom med atypiska symptom och kognitiv funktionsnedsättning. Under 2021 köpte förvaltningen 28 platser på profilboende, vilket är en plats mer än under 2020.

Förvaltningen ser en svårighet i att hitta lämpligt boende för personer med psykisk ohälsa i kombination med missbruk, samt för personer i hemlöshet med eller utan missbruk men med ett visst behov av hemtjänstinsatser. Svårigheter finns även att hitta boende för äldre personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Korttidsboende

Antalet befintliga korttidsplatser i västerort är ojämnt fördelat mellan stadsdelsområdena. Samtliga stadsdelsområden behöver köpa platser utanför regionen. Pandemin har påverkat behovet av korttidsplatser även under 2021. Regionen gör bedömningen att det är tillfälligt och kommer återgå till mer normala nivåer i takt med att smittspridningen minskar.

I hela regionen finns specialistteam som arbetar med metoden ”Tryggt mottagande i hemmet”. Hittills har införandet av metoden inte resulterat i att behovet av korttidsvård upplevs ha minskat nämnvärt i något av regionens stadsdelsområden.

Tabell 5. Korttidsboende

Stadsdelsnämnd	Somatik	Demens	Totalt	Varav platser för anhörigstöd	Förändring jmf Boendeplan 2021
Rinkeby-Kista	0	0	0	0	0
Spånga-Tensta	0	7	7	0	0
Hässelby-Vällingby	8	8	16	0	0
Bromma	8	22	30	4	0
Region västerort Totalt antal platser	16	37	53	4	+7

Tabell. Antal korttidsplatser per inriktning. Mätdatum: 2021-12-01

Rinkeby-Kista

Behovet av korttidsplatser ligger ganska konstant ifrån föregående år. Ibland behöver platser köpas även utanför LOV då det är ont om upphandlade platser. Under 2021 har 8 platser inom Kista vård- och omsorgsboende på Äldreförvaltningens uppdrag, använts för korttidsvård av äldre med covid-19. Förvaltningen ser möjligheten att fortsatt frigöra dessa platser för korttidsvård i det fall behovet skulle identifieras i västerort eller av staden. Under 2021 köpte förvaltningen totalt 1025 dygn vilket motsvarar cirka 3 helårsplatser och är en ökning med 63 dygn sedan 2020.

Spånga-Tensta

Inom stadsdelsområdet finns korttidsboende på Vilbacken med 7 platser inriktning demenssjukdom, upphandlat enligt ramavtal.

Förvaltningen köpte 2021 totalt 1 832 dygn korttidsvård, varav 455 av dessa har haft återkommande växelvård. Det totala antalet dygn av korttidsvård är en dubbling med närmare 900 dygn jämfört med 2020. Under 2020 så hade totalt antalet dygn av korttidsvård minskat med ca 600 dygn jämfört med 2019. Förvaltningen trodde att minskningen till 2020 berodde på Tryggt mottagande i hemmet, men ökning till 2021 visar på att Tryggt mottagande inte verkar påverka antalet placerade på korttidsvård. Ökningen bedöms bero på effekten av pandemin.

Hässelby-Vällingby

Inom stadsdelsområdet finns korttidsboende på Koppargården med totalt 16 platser där 8 platser är för personer med demenssjukdom och 8 platser är för personer med inriktning somatik. Det är ingen förändring i antalet platser jämfört med föregående år.

Under 2021 köpte förvaltningen 8318 korttidsvårdsdygn. Det motsvarar 23 helårsplatser, vilket är en ökning mot föregående år då förvaltningen köpte 6639 korttidsvårdsdygn. Ökningen beror till stor del på att fler äldre som haft behov av slutenvård inte kan återgå direkt till ordinarie boende. Ibland behöver den äldre plats på korttidsboende under utredning av behov av vård- och omsorgsboende och ibland finns behov av anpassning eller hjälpmedel i ordinarie boende innan den äldre kan återvända hem. Förvaltningen ser även en ökning av komplexa ärenden där det inte finns en optimal boendelösning och den äldre har behov av korttidsboende innan boendesituationen kan få en mer permanent lösning.

Bromma

Mälarbackens korttidsvård i egen regi har 26 platser uppdelade på två enheter för äldre med demenssjukdom respektive somatisk nedsättning/sjukdom. I stadsdelsområdet finns även Pensionat Kinesen, en kommunövergripande verksamhet som har fyra platser med inriktning på avlastning för anhöriga som vårdar en närstående med demenssjukdom. Efterfrågan på Mälarbackens korttidsvårdsplatser har över tid varit hög även från andra stadsdelar samtidigt som det i perioder funnits överskott på platser i vård- och omsorgsboendet. Mot bakgrund av det omvandlade förvaltningen under 2020 sex demensplatser till korttidsvårdsplatser. Efterfrågan på korttidsplatserna är fortfarande hög.

Under 2021 köpte förvaltningen totalt 5522 korttidsvårdsdygn vilket motsvarar 15 helårsplatser. Detta är en ökning jämfört med 2020 då förvaltningen köpte 4615 korttidsvårdsdygn, motsvarande 12,5 helårsplatser.

Den förväntade effekten i form av minskat antal köpta korttidsvårdsdygn som Tryggt mottagande i hemmet förväntades ge har uteblivit. Detta beror bland annat på att majoriteten av besluten om korttidsvård är baserade på ett behov av växelvis vård- och omsorgsboende utifrån anhörigas behov av stöd och avlastning.

Servicehus

Det finns två servicehus inom regionen med totalt 167 lägenheter. Kista servicehus är under renovering medan Skolörten är i behov av renovering.

Tabell 6. Servicehus

Stadsdelsnämnd	Antal servicehus	Antal lägenheter	Lediga lägenheter	Förändring jmf. Boendeplan 2021
Rinkeby-Kista	1	79 76 (from juni)	5	-3 (from juni)
Spånga-Tensta	0	-	-	-
Hässelby-Vällingby	1	88	2	-2
Bromma	0	-	-	-
Region västerort Totalt	2	167 (164 from juni)	7	- 5 (from juni)

Tabell. Antal servicehus och lägenheter. Mätdatum: 2021-12-01

Rinkeby-Kista

Kista servicehus genomgår stambyte och renovering 2021-2022. Under 2017 tog stadsdelsnämnden beslut om att avveckla de servicehuslägenheter som fanns i huset intill, Kista Torg 3. Det tomställda huset används nu för evakuering av de boende från servicehuset. I huset som används för evakuering finns 79 servicehuslägenheter. Efter renovering och flytt till de nya lokalerna våren 2022 finns 76 lägenheter. Planer finns på att efter evakueringar och stambyten slutförts, göra om lägenheterna i det tomställda huset till seniorbostäder.

Spånga-Tensta

Det finns inget servicehus inom stadsdelsområdet. Behovet av servicehus tillgodoses genom att erbjuda plats inom andra delar av regionen och staden.

Hässelby-Vällingby

I Hässelby-Vällingby stadsdelsområde finns Skolörtens servicehus, som drivs i kommunal regi. Servicehuset har 88 lägenheter varav 2 lägenheter stod tomma, klara för uthyrning, den 2 december 2021. Skolörten har under året haft en genomsnittlig beläggning på ca 84 % vilket är något lägre än tidigare år.

Servicehusets lägenheter och gemensamhetsutrymmen är i behov av upprustning. Behovet att ha kvar servicehuset bör ses över inom de närmaste åren. En samordning av detta bör ske inom regionen.

Bromma

Det finns inget servicehus inom stadsdelsområdet. Behovet av servicehus tillgodoses genom att erbjuda plats inom andra delar av regionen och staden.

SHIS, HVB-hem och stödboende

SHIS erbjuder boende för stockholmare som, av ekonomiska eller av sociala skäl, hamnat utanför den ordinarie bostadsmarknaden. Äldre personer kan därmed finnas boende inom SHIS placerade av annan enhet än äldreomsorgen. Vid mätningen 2021 hade regionen ingen äldre boende på SHIS med bistånd av äldreomsorgen, vilket är att jämföra med föregående år då en äldre i regionen var placerad på SHIS.

Plats på HVB-hem kan bli aktuellt för äldre med missbruk och/eller psykisk funktionsnedsättning. Regionens äldreomsorg hade vid 2021 års mätning 18 personer boende på HVB-hem, vilket är en ökning med tre personer sedan 2021.

Stödboende kan vara en biståndsbedömd boendeform som blir aktuell för äldre hemlösa exempelvis med psykisk ohälsa och/eller missbruksproblematik. Hässelby-Vällingby och Rinkeby-Kista upplever att det finns ett stort behov av stödboende då antalet äldre med psykisk ohälsa som är vräkningshotade eller hemlösa ökar. Orsaken till meddelande om avhysning eller att en äldre lever som hemlös kan vara till exempel samlarbeteende eller missbruk. Regionens äldreomsorg hade vid 2021 års mätning 21 personer boende på stödboende, vilket är en ökning med sju personer jämfört med föregående år.

Tabell 7. SHIS, HVB-hem och stödboende, köpta platser

Stadsdelsnämnd	SHIS	HVB-hem	Stödboende	Förändring jmf. Boendeplan 2022
Rinkeby-Kista	0	3	3	+3
Spånga-Tensta	0	4	4	+2
Hässelby-Vällingby	0	5	8	+3
Bromma	0	6	6	+1
Region västerort	0	18	21	+9
Totalt				

Mätdatum 2021-12-01

Seniorboende

Seniorboende är en boendeform för pensionärer eller personer som snart kommer bli pensionärer. På seniorboenden anordnas gemensamma aktiviteter. Seniorboende är inte biståndsbedömt och riktar sig till äldre som inte behöver heldygnsomsorg.

Bebyggelsen i en stor del av Västerort, främst i Bromma och Hässelby-Vällingby, består av trevåningshus utan hiss vilket medför att många äldre i takt med stigande ålder får en sämre förutsättning för ett självständigt liv. Det behöver skapas alternativ för de äldre som önskar och behöver ett mer tillgängligt boende. Fortsatt utveckling av seniorboenden i olika upplåtelseformer som ett komplement för de personer som inte är i behov av heldygnsomsorg är därför angeläget. Utvecklingen inom äldreomsorgen de kommande åren ställer krav på en kontinuerlig och flexibel anpassning av stadens verksamheter.

Rinkeby-Kista

I Akalla finns ett seniorboende med 99 lägenheter. I Kista finns planer på att omvandla det hus som tidigare inrymt servicehuslägenheter till seniorboende med ca 90 platser. Det ligger dock några år fram i tiden då fastigheten nu används för evakuering av Kista servicehus. I anslutning till servicehuset öppnade förvaltningen under våren 2018 ett aktivitetscenter. Inom stadsdelsområdet finns därutöver öppna mötesplatser för seniorer i Husby och i Rinkeby som drivs av pensionärsföreningar med stöd av förvaltningen.

Spånga-Tensta

Enligt Swecos rapport om framtidens behov av seniorboende är Spånga-Tensta den stadsdelsnämnd som har minst antal seniorbostäder, endast 29 seniorbostäder har kunnat lokaliseras. Upplåtelseformen för dessa är bostadsrätter. I före detta Tensta servicehus lokaler i Tensta centrum bygger Micasa om lokalerna till seniorbostäder. Vidare bygger Borätt bostäder i Spånga öst. En del av fastigheten kommer att upprättas som seniorbostäder, troligtvis i bostadsrättsform.

Hässelby-Vällingby

Inom stadsdelsområdet finns två seniorboenden med tillhörande aktivitetscenter, Fästmanssoffan och Hässelgården. Utöver dessa finns ytterligare tre seniorboenden som Micasa och Svenska bostäder äger. I dag finns det 278 seniorbostäder i stadsdelsområdet. Det finns även seniorbostäder i privat regi.

Bromma

I Bromma finns två seniorboenden med aktivitetscentra i kommunal regi, Tunet respektive Traneberg. Utöver dessa finns även flera seniorboenden i privat regi. Enligt Swecos rapport om framtidens behov av seniorboende är Bromma den stadsdelsnämnd som har näst flest antal seniorboenden i staden. Micasa ser i sin plan för nybyggnad av seniorboende 2018-2040 möjlighet att i Västerort söka platser för nya seniorbostäder i Alvik, Åkeslund, och Blackeberg.

I Blackeberg planeras ca 55 nya seniorbostäder vara klara etappvis under 2024/2025.

Förelägganden ifrån Arbetsmiljöverket

Stadsdelsnämnderna i region västerort har inga förelägganden från Arbetsmiljöverket.

Ansökningar om boende utifrån otillgänglig bostad under 2021

Rinkeby-Kista

Förvaltningen ser endast enstaka om några, ansökningar om boende utifrån otillgänglig bostad.

Spånga-Tensta

Förvaltningen har endast enstaka ansökningar om boende utifrån otillgänglig bostad.

Hässelby-Vällingby

Under 2021 var det ungefär 15 ansökningar som inkom till förvaltningen där anledningen till att ansökan gjordes var en otillgänglig bostad. Stadsdelsområdet har en hög andel flerfamiljshus utan hiss vilket leder till att invånare ansöker om ett annat boende på grund av att nuvarande bostad inte är tillgänglig med hiss eller att själva bostaden inte fungerar då det finns ett behov av olika skrymmande hjälpmedel.

Bromma

Förvaltningen emottog totalt cirka 70 ansökningar under 2021, mot bakgrund av otillgänglig bostad. Att bostaden är otillgänglig och för liten är återkommande problem vid utskrivningar från slutenvården eller för kvarboende. Det är svårt att planera hem personer med omfattande insatser där bostaden inte nås eller att skrymmande hjälpmedel inte får plats.

Tabell 8. Särskilda boenden i regionen.

Stadsdelsnämnd	Vård- och omsorgsboende/servicehus	Totalt antal platser	Driftsform	Utförare	Fastighetsägare	Nettohyreskostnad
Rinkeby-Kista						
Kista servicehus	Servicehus					97 kr
Kista vård- och omsorgsboende	VoB					121 kr
Spånga-Tensta						
Vilobacken	VoB	36	Privat	Kavat vård	Micasa	-
Villa Solhem	VoB	48	Privat	Vardaga	Ambea	-
Hässelby-Vällingby						
Koppargårdens vård- och omsorgsboende	VoB	174	Kommunal	Kommunal	Micasa	128 kr
Villa Vesta vård- och omsorgsboende	VoB	50	Privat	Bräcke diakoni	Micasa	-
Vällingbygården	VoB	48	Privat	Attendo	?	-
Attendo Bättringsvägen	VoB	58	Privat	Attendo	Micasa	-
Hässelgårdens vård- och omsorgsboende	VoB	45	Privat	Norlandia	Micasa	-
Bromma						
Mälarbacken	VoB, Profilboende korttidsboende	282	Kommunal	Kommunal	Micasa	133 kr
Sörklippan VoB	VoB, Korttidsboende	48	Kommunal	Kommunal	Micasa	133 kr
Brommagården	VoB	36	Kommunal	Kommunal	Micasa	111 kr
Nymilen	VoB	45	Privat	Opalen vård AB	?	-
Nockebyhöjdens Äldreboende	VoB	67	Privat	Stift. S.V. Pauvres Honteux	Stift. S.V. Pauvres Honteux	-
Hannahemmet	VoB, profilboende	54	Privat	Ersta Diakoni	Micasa	-
Lindegård	Profilboende	18	Privat	Vardaga	?	-